

Zašto uopće školski list? Sve je na mrežnoj stranici škole! Zar ne?

vs.

Dinko Vekić

dipl.-bibl. (University of Applied Sciences for Librarianship and Documentation, Cologne) i stručni suradnik knjižničar
dinko.vevic@skole.hr

Ciljevi:

- istaknuti školski list kao jedno moguće sredstvo za promidžbu ustanove/promidžbu identiteta ustanove („corporate identity“)
- njegovanje pismenosti i stvaranja: školski list kao jedan od najboljih načina da učenici provjere odgovara li im pisanje i redakcijski rad plus fotografiranje kao „mali novinari“
- osvijestiti sudionike skupa da je školski list u tiskanom izdanju jedan UNIKATAN, MATERIJALAN PROIZVOD ŠKOLE („u tiskanom izdanju vremeplov jest smrznut!“) - POGOTOVO KAD JE ŠKOLSKI LIST OBLIKOVAN UNUTAR ŠKOLE!
- uvjeriti sudionike da mrežna stranica škole po sadržajima ne može zamijeniti školski list (neovisno radi li se o tiskanom ili online izdanju školskog lista)
- jačanje vidljivosti rada školske knjižnice kad knjižničar uređuje i oblikuje školski list odn. vodi *projekt* školski list

PROBLEMI (ILI PROBLEMČIĆI?)

Često se može čuti da je školski list kao tiskanje izdanje preskup za realizirati, škola nema sredstava, da je šk. list ukinut zbog nezainteresiranosti učenika/učitelja i dr. Što se tiče troškova: **AKO MI ŠKOLSKI LIST ZA PRINTANJE VLASTORUČNO OBLIKUJEMO** (npr. da to rade informatičar i/ili knjižničar i/ili likovnjak škole) **ONDA SE TROŠKOVI ZA PROIZVOD ZNATNO SMANJUJU!** O tome više na sljedećim slajdovima...

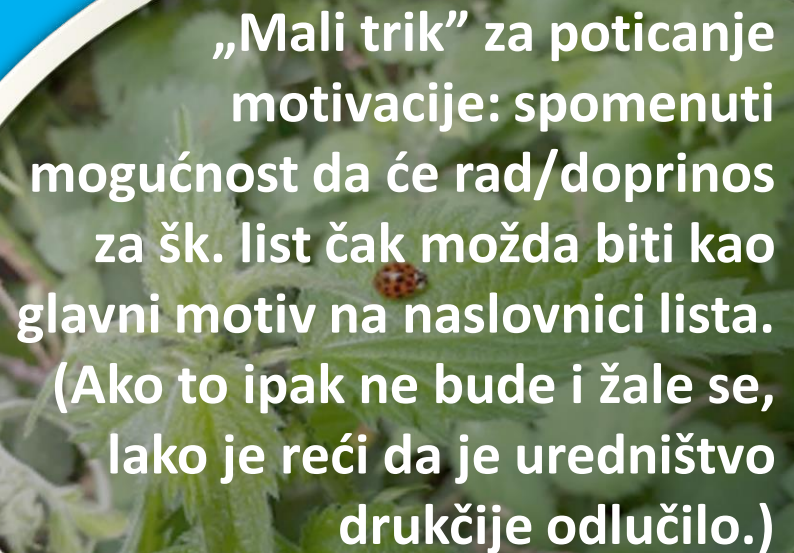

„Jedini problem” u realizaciji tiskanog školskog lista jest motivirati učenike - tako i učitelje - za njihov pravovremeni doprinos materijala za tiskani školski list (↔ „deadline“).

KAKO MOTIVIRATI?

UPORNOST! To **DOSLOVNO** znači „GANJATI” učenike/učenice i učitelje/učiteljice, voditelje/voditeljice novinarske družine i ostale (npr. tajništvo, računovodstvo) da u roku dostave materijale za školski list! Znači više ili mnogo puta ih podsjetiti da su rekli da će „to i to” izraditi i doprinijeti za školski list. Nerijetko se čuje od učenika i/ili učitelja „mi smo već dosta opterećeni s ostalim predmetima/obavezama”, „nemam vremena” i sl. Onda tu prvo popustiti i nešto kasnije opet pitati ili napomenuti da treba doprinos najkasnije za sljedeći školski list...

**Izrada školskog lista
zahtjeva visoku
spremnost i
sposobnost za timski
rad - jedna osoba to
nikako ne može
odraditi!**

„Mali trik” za poticanje motivacije: spomenuti mogućnost da će rad/doprinos za šk. list čak možda biti kao glavni motiv na naslovnici lista. (Ako to ipak ne bude i žale se, lako je reći da je uredništvo drukčije odlučilo.)

Školski list vlastoručno oblikovati ili to prepustiti profesionalcima odn. grafičkoj tvrtki?

Što se tiče troškova, prepustiti oblikovanje i pripremu za tisak školskog lista/časopisa nije jeftino! Kao primjer cjenik jedne grafičke tvrtke iz ZG ►

...i, ako želite da vaš školski list kao gotov, tiskani proizvod ipak ima neku vrst „vlastoručnog potpisa“ gledajući na oblikovanje, morat ćete grafičaru dostaviti skice kako zamišljate da naslovnica i stranice/duplerice trebaju izgledati. Skice su vremenski isto dosta zahtjevne! Možda onda bolje naučiti vlastoručno oblikovati, naravno i zbog troškova...

Cijene usluga grafičkog dizajna s pripremom za tisak

Izrada logotipa	Izrada jednostavnijeg logotipa sa do 2 grafičkih rješenja - layout prijedloga, do 2 revizije ili korekcije. Izrada u vektorskom obliku crno-bijele i u boji varijante loga.	202,00 €
Prijelom i oblikovanje knjiga	Oblikovanje, prijelom za knjige i priprema za tisak knjige. Minimum opseg prijeloma knjige je 60 stranica. U navedeno ulazi obrada teksta, odabir fontova i naslova, prijelom teksta, numeracija, izrada sadržaja, impresuma...	4,70 € po stranici
Prijelom i kreativno oblikovanje časopisa ili magazina	Kreativno oblikovanje časopisa s uključenom pripremom za tisak. U navedenu uslugu ulazi obrada teksta (prijelom), odabir fontova i naslova, prijelom teksta, numeracija, obrada fotografija, 2 revizije, izrada predloška stranice	12,90 € po stranici

Kojim programom vlastoručno oblikovati?

U školama dostupni programi koji se mogu koristiti za oblikovanje školskog lista u tiskanom obliku su:

- Microsoft Publisher
- Microsoft Word

Ovdje je primjer nekoliko stranica školskog lista OŠ Mikleuš, Petica, br. 22, lipanj 2020., oblikovane u word-u ►

Koji sadržaji za školski list? Koliko stranica za tiskano izdanje?

- što više novinarskih vrsta (vijesti, izvještaji, reportaže, intervjui, komentari) školski list prikazuje, što bolje!
Naravno da prikazi književnih djela i/ili strip mogu biti u šk. listu! Na online-sadržaje u tisk. izd. upućujemo s QR-kodovima...

- idealno ako se sadržaj školskog lista za nekih 80% razlikuje od sadržaja mrežnih stranica škole odn. za dotičnu školsku godinu! Ako je školski list samo preslika mrežnih stranica škole u nekom drugom obliku, onda to nije svrsishodno za jednu samostalnu publikaciju!

- broj stranica za tiskano izdanje: od 28 do 52+ str.! Tko prati nagrade za najbolje šk. listove na županijskoj i državnoj razini, opazit će da nagrađeni šk. listovi u tiskanom obliku gotovo uvijek imaju 52+ stranica!

Važno za tisk:
ukupan broj stranica časopisa/školskog lista uvijek mora biti paran i djeljiv s četiri (16, 20, 24, 28, 32, 36...).

Kako do inspiracije za oblikovanje školskog lista?

- u fondovima školskih knjižnica imamo „milijardu“ časopisa i brošura! Možemo ih listati, opaziti koji i kakav raspored na stranicama (engl. layout) tuđeg djela nam se sviđa i to onda u modificiranom obliku za naš školski list primijeniti
- oblikovanje i grafički dizajn npr. jedne stranice iz časopisa samo u visoko individualiziranom obliku i određenoj visokoj razini stvaranja spadaju pod zakonom o autorskim pravima
- Microsoft Publisher, Microsoft Word kao npr. i Microsoft PowerPoint nude predloške...

Natjecanja: najbolji školski listovi na županijskoj i državnoj razini (slajd 1/3)

Jutarnji list od 2016. godine skoro redovito svake godine od svibnja/lipnja bira najbolje i najkreativnije školske listove - tiskana i digitalna izdanja - osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske:

- od Jutarnjeg lista u 2020. godini izabrani najbolji školski listovi -tiskana izdanja- osnovnih škola:

1. mjesto: [Zlatarske iskrice \(Zlatar\) br. 61](#), rujan 2019., 92 (!) stranica, grafičko oblikovane unutar škole
2. mjesto: [Preradović \(Pitomača\), br. 49](#), veljača 2020., 60 stranica, grafičko oblikovane van škole
3. mjesto: [Joško \(Dugo Selo\)](#), br. 9, 2019./2020., 56 stranica, grafičko oblikovane unutar škole

Natjecanja: najbolji školski listovi na županijskoj i državnoj razini (slajd 2/3)

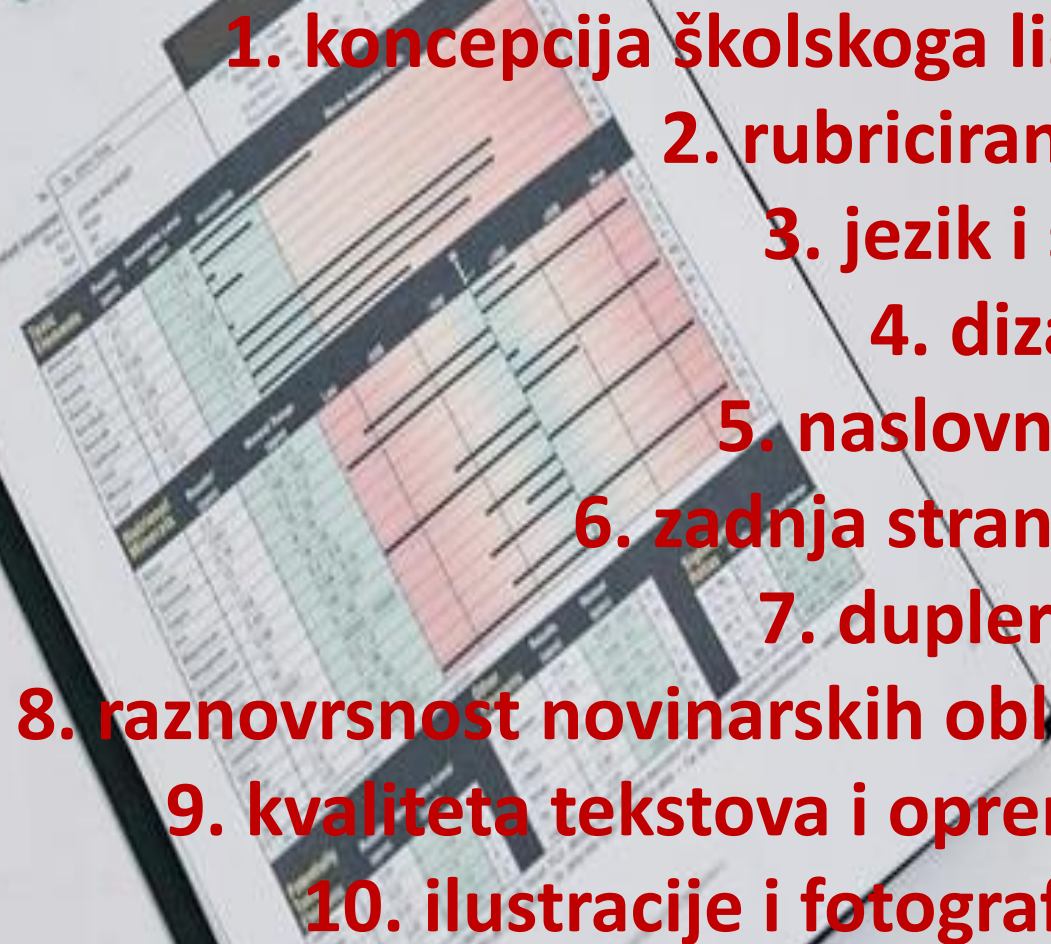
Državna smotra LiDraNo

- sudjelovanje za izbor najboljeg školskog lista na natjecanju koji provodi Jutarnji list jest poprilično jednostavan, uvjeti sudjelovanja za najbolji školski na LiDraNo su opsežniji...
- u nastavku nekoliko odjeljaka preuzetih iz [POSEBNA PRAVILA ZA SMOTRU LiDraNo U ŠKOLSKOJ GODINI 2023/2024.](#) koji se odnosu na novinarsko stvaralaštvo - školske listove:
 - Zbog opsežnoga posla vezanoga za izdavanje školskih listova, ova kategorija smotre preskočit će razinu između školske i županijske (npr., općinsku/gradsku razinu i razinu gradskih četvrti Grada Zagreba) te će se školski listovi upućivati izravno na županijsku razinu. Važno je da se školski listovi izlozbama predoče javnosti na županijskoj razini. Za smotru LiDraNo 2023./2024. može biti prijavljen školski list koji je škola objavila nakon smotre LiDraNo 2023.

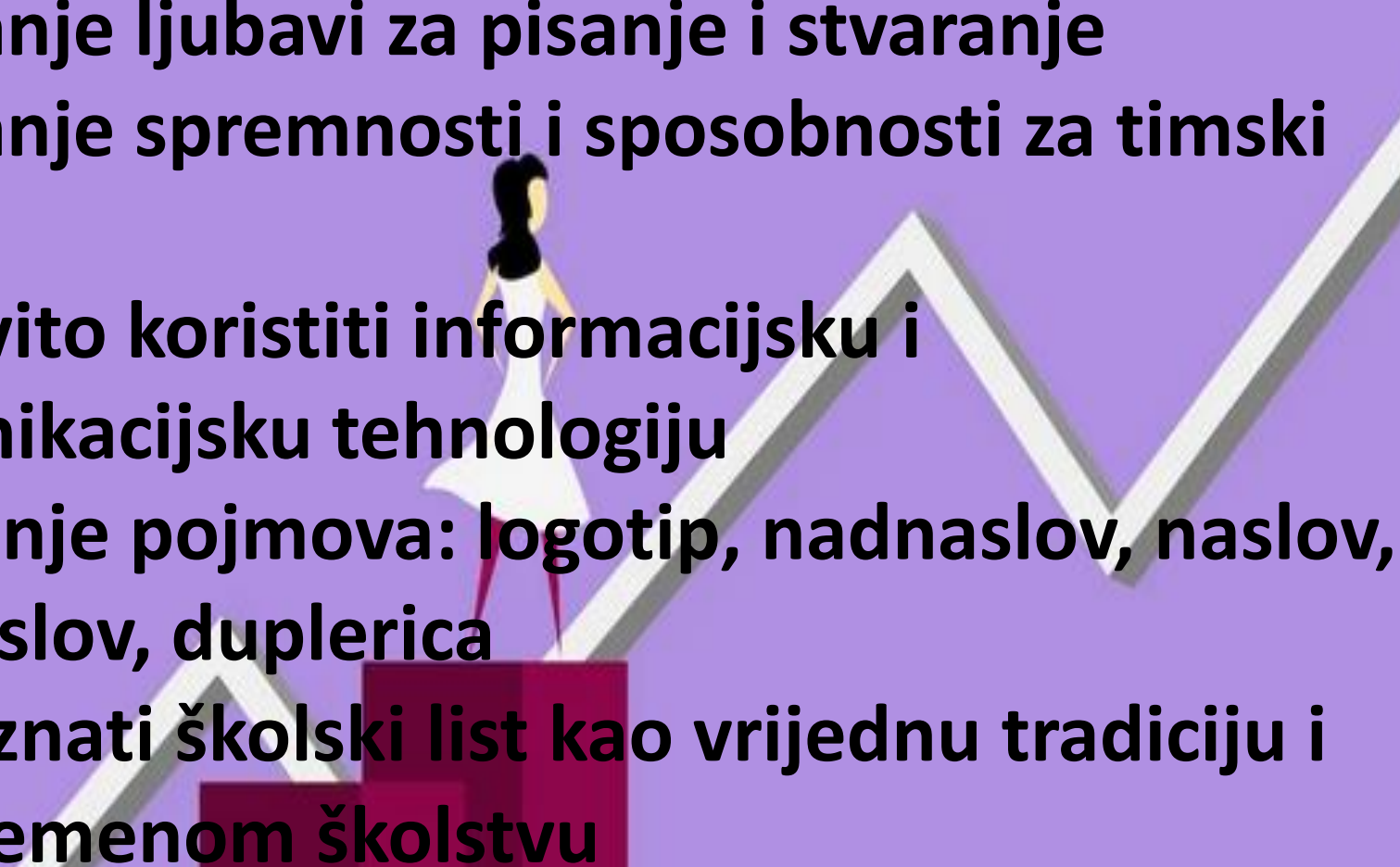
Natjecanja: najbolji školski listovi na županijskoj i državnoj razini (slajd 3/3)

- tiskani i digitalni školski listovi moraju u obveznome impresumu iskazati podatke: nakladnik, odgovorni urednik/urednica, glavni urednik/urednica, grafički urednik/urednica, mentor/mentorica novinarske družine, suradnici, ilustrator/i, fotograf/i, novinari i druge osobe koje sudjeluju u stvaranju lista
- tema broja nije obvezna, ali se preporučuje
- novinarske priloge za tiskani i digitalni školski list pišu učenici novinari (90%), a prema potrebi i druge osobe kao suradnici
- Predložene tiskane školske listove (8 primjeraka) za državnu razinu smotre županijsko povjerenstvo dostavlja na zemnu adresu Državnog povjerenstva: Agencija za odgoj i obrazovanje (LiDraNo), Donje Svetice 38, 10000 Zagreb do 6. ožujka 2024.

Odrednice i smjernice za prosudbu školskih listova

-
- A black clipboard with a silver clip at the top holds a document titled "Analysis". The document is a checklist with various colored sections (orange, green, blue) and rows of text. A silver pen lies on the surface to the left of the clipboard. The checklist items are:
1. koncepcija školskoga lista
 2. rubriciranje,
 3. jezik i stil
 4. dizajn
 5. naslovnica
 6. zadnja stranica
 7. duplerica
 8. raznovrsnost novinarskih oblika
 9. kvaliteta tekstova i oprema
 10. ilustracije i fotografije

Ishodi

- razvijanje ljubavi za pisanje i stvaranje
 - razvijanje spremnosti i sposobnosti za timski rad
 - svrhovito koristiti informacijsku i komunikacijsku tehnologiju
 - usvajanje pojmova: logotip, nadnaslov, naslov, podnaslov, duplerica
 - prepoznati školski list kao vrijednu tradiciju i u suvremenom školstvu
-
- A stylized illustration of a woman with long black hair, wearing a white dress and red high-heeled shoes, standing on a bar chart. The bar chart has four bars of increasing height from left to right. A white line graph with a thick stroke is overlaid on the chart, showing a peak at the second bar, a dip at the third bar, and a higher peak at the fourth bar. The background is a solid light purple color.

'INFLACIJA ODLIKAŠA'

'VELIKI PRITISAK RODITELJA'

'NESKLONOST ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA I KOMOTNOST'

“Jer kad se obrazovanje uspostavi kao maženje, to ima odjeka u društvu. Buduće generacije postat će slabe, tjeskobne, neučinkovite, nemotivirane i konformističke egoiste koji žude za opskrbom (...) Ima već dovoljno smekšanih cmizdravaca, bezidejnih, frustriranih, bez snage, hrabrosti i perspektive. To znači da se ne može preuzeti odgovornost za sljedeću generaciju niti se Njemačka [ili bilo koja druga država koja želi napredak i socijalnu sigurnost, D.V.] može osigurati kao mjesto poslovanja (...) Jesu li uvid, vrijeme i snaga dovoljni da se preokrene mutacija mnogih suvremenika u homo schlaraffiensis [iz srednjovjekovnog njemačkog „*sluraff*“, hr. „lijenčina“; njem. „Schlaraffenland“: „zemlja lijenih majmuna“, gdje teku med, mlijeko i vino u *prirodnim rijekama*, D.V.], da se prekine ideal života kao crva u slanini? Djeca koja odrastaju uz stalno zadovoljavanje potreba reagirat će panično. Odricanje se doživljava kao osobni napad na koji se odgovara agresijom (...) Pogled u školu pokazuje koliko su djeca i mladi danas malo izdržljivi, jedva vide snagu i izdržljivost kao preduvjet uspjeha i iz njega proizašlog zadovoljstva. Dugoročno gledano, nedostatak snage dovodi do zanemarivanja, do agresije i naposljetku nasilja. Pred nama je postmoderno antisocijalno društvo. Maženje ima visoku cijenu, nerijetko doživotnu cijenu naplate.”

Albert Wunsch (*1944), njem. pedagoški znanstvenik u svojoj knjizi „Die Verwöhnungsfälle: für eine Erziehung zu mehr Eigenverantwortung“ (hr. „Zamka maženja: odgajati ljude prema većoj osobnoj odgovornosti“), 1. izd. 2000.; 14. dop. izd. 2013.

L

OBLIKOVANJE I GRAFIČKI DIZAJN (NPR.) ŠKOLSKOG LISTA:

Vincek, Denis. 2020. Publisher. *CARNET* webučionica. Carnet. Zagreb.

I

https://drive.google.com/file/d/1LBwj5Rk_x1sdxVyz_EfiAiwGXM5l8S5r/view

(pristupljeno 02.02.2024.)

T

Palčić-Strčić, Ivana. 2021. Publisher. *CARNET* webučionica. Carnet. Zagreb.

https://drive.google.com/file/d/1B_J_oq6zSrtZHvB98zRWd24huSpu2fPx/view

(pristupljeno 02.02.2024.)

E

Palčić-Strčić, Ivana. 2021. Publisher: 2 Dio. *CARNET* webučionica. Carnet. Zagreb.

<https://drive.google.com/file/d/1rueNMqpPvFQwrArrP9WsaYWQu5HXlza-/view>

(pristupljeno 02.02.2024.)

R

Lešić, Boris. 2021. Alati za publiciranje. *CARNET* webučionica. Carnet. Zagreb.

<https://drive.google.com/file/d/1TaEvz7sOiVC9oVJ2qzB1RLKnIkBiY4O/view>

(pristupljeno 02.02.2024.)

A**T**

OPĆENITO O ŠKOLSKIM LISTOVIMA:

Popić, Katarina. 2019. Praktični vodič za izradu školskog lista. Profil Klett. Zagreb.

U

<https://www.profil-klett.hr/prakticni-vodic-za-izradu-skolskog-lista>

(pristupljeno 02.02.2024.)

R

40 ideas and topics for a school magazine: Find inspiration on what to write about...
2022. *Jilster.app*. Voorschoten, Nizozemska.

<https://jilster.app/get-started/tips-and-tricks/ideas-topics-school-magazine>

(pristupljeno 02.02.2024.)

A